

Glem ikke!

I artiklen side 3 retter Elsie Björklund misforståelsen om T.H.Hansen, som jo i virkeligheden var pastor Th. Hansen—den berømte Præstøborger der byggede Observatoriet. Foto Ove Rye Jørgensen

Indhold:	Side		Side
Redaktion & forening	2	Danmarkshistorie set	
Præstemarkens veje	3	fra første parket	7
Boganmeldelse: "Små kartofler til herskabet"	6	Visen om Balle Lars	13
		Gamle gækkevers	14
		Årsmødet i Arkivet	16
Lokalarkivets Årsmøde	..13		

Præstø Lokalhistoriske Arkiv

Styrelsen:

Formand: Lis Rathsach
Arkivleder: Bent U. Mortensen
Næstform.: Ole Bischof
Kasserer: Ole Fog
Medl.: Elsie Björklund,
Knud Skovbæk, Ove Rye Jørgensen,
Sanne Larsen
Kom.valgt: ????

Mandag kl. 17-19 &
1. lørdag i måneden
kl. 10.00 – 13.00
på Præstø bibliotek
Lindevej 45
Tlf. 55 36 31 09
Mail: lokalarkiv@praesto.dk

Arkivets åbningstider:

Lokalhistorisk Forening for Præstø

Bestyrelsen:

Formand: Dorte Worsøe
Næstformand: Ole E. Hansen
Kasserer: Knud Holm Nielsen
Bestyrelsen i øvrigt:
Gurli Nielsen og Lise Topp

Suppleanter: Bodil Møller, Inge Knudsen

Foreningens repræsentant i arkivets
styrelse: Ole E.Hansen

Udgivere: Præstø Lokalhistoriske Arkiv & Lokalhistorisk Forening for Præstø

Har du stof til bladet eller kommentarer til artiklerne, hører vi gerne fra dig.

Ring til Lis Rathsach på

Redaktion: Ansvar: Lis Rathsach, Elsie Björklund, Sanne Larsen , Ove Rye Jørgensen

55 99 26 26 – eller kig ind på arkivet

Kommende arrangementer i

Præstø Lokalhistoriske Forening

Mandag d. 30.april vil Silje Brenne vise rundt og fortælle med billedshow om Frederiksminde. Vi mødes kl 19 uden for Frederiksminde

Søndag d. 3.juni Turen går til Møn hvor Lars Mathiassen vil vise rundt til historiske steder, Høvblege og det nye Geocenter. Turen foregår med

samkørsel i egne biler.Vi mødes kl.9 ved Biblioteket. *Husk frokost*

Søndag d. 29.juli Sommertur med omvisninger på Fredensborg Slot samt Barokhaven og Frederiksborg Slot i Hillerød. *Husk frokost.*

Turen er med bus, kl.8,30 fra Biblioteket. Prisen er kr.125. Tilmelding til Dorte Worsøe **senest 10.juli** på tlf. 55 99 37 24

Præstemarkens veje

Denne artikel er inspireret af opdagelsen af, at regional-telefonbogen for Vordingborg, Præstø, Møn, Nordfalster 2005 har lavet en alvorlig fejl ved at kalde Th. Hansensvej i Præstemarken for Thomas Hansens-vej og af at der på et par vejskilte står T.H. Hansensvej.

Derfor denne lille udredning af navnene på vejene i Præstemarken.

I bogen ”Vækst og idyl”, Præstø i 1900-tallet, har forfatteren Klavs Holm gjort rede for forløbet af købet af Præstemarken, som oprindeligt var den jord, som Skibingepræsten havde som en del af sin indtægt. Købsforhandlingerne strakte sig over flere år, men 1918-1919 kunne man begynde at bygge modne området.

Til byggemodning hører anlæg af veje, kloak og vandforsyning. Og vejene skal have navne.

Da det nu drejede sig om ”Præstens Mark”, var det da en nærliggende og udmærket idé, at give vejene navne efter præster, som virkede eller havde virket i Præstø-Skibinge præste-kald: Winsløv, Søtoft, Grundtvig og Th. Hansen. Lidt udenfor systemet er

Antonius, hvis vej hedder Antonivej. Antonius var den helgen, der var skytshelgen for de Antonittermunke, som i 1570 fik overdraget Præstø kirke, og som byggede i kloster i forbindelse hermed.

Den ældste af præsterne var Peder Winsløv, som var præst i Præstø fra 1692 til d.13.1.1705. Slægten stammede fra Winsløf i Skåne, hvor faderen, Jacob Hansen, var sognepræst. Peder Jacobsen Winsløv fødtes der i 1636, altså mens Skåne stadig var dansk. Oplysningerne om ham er sparsomme, men der står i Wi-bergs præstehistorie, at han fik 9 sønner og 4 døtre med sin hustru, Martha Nielsdatter Brunow (1646-1721) og at en af sønnerne, Christian Winsløv (ca. 1677-1720) var sognepræst i Bårse-Beldringe. Og om Peder Winsløv at han var retsindig og begavet.

Den næste præst i rækken er Nicolai Frederik Severin Grundtvig, som nok ikke behøver nogen præsentation. Man forbinder ikke umiddelbart Grundtvig med Præstø, men han var præst her fra 2.2.1821 til 6.11.1822, altså ca. 1½ år, og derfor er det da berettiget, at han har fået en vej opkaldt

efter sig. Vejens ringe længde passer vel fint til det korte spand af tid, han var her i Præstø. .

Efter Grundtvig hed præsten Nicolai Søtoft (1790-1844). Han var præst her fra 28.2.1823 til 8.6.1835, hvorefter han blev præst i Øster Egesborg.

Dansk Biografisk Leksikon har en lang omtale af ham, og nogen almindelig præst kan han ikke have været. Han var født i 1790 i Assens og fra moderen fik han det gemtylige mellemnavn Bierfreund. Han blev student fra Nykøbing Falster 1811 og teologisk kandidat i 1817. Allerede i sin studietid var han med i kredsen af forfattere og digtere, bl.a. Poul Martin Møller og Christian Winther. Og fra hans hånd kom der en lind strøm af digte, skuespil mm. I 1823 blev han præst i Præstø, og kom derved også i kontakt med de kendte kunstnere på Nysø, hvor han blev ved med at komme, også efter at han blev sognepræst i Øster Egesborg i 1835. Her var han præst til sin død i 1844.

Han var uhyre produktiv, og listen over hans værker var lang, men der var ikke noget af det, der blev en succes. Interessant er det, at skuespillet ”Christian den fjerdes Dom” fra 1821, blev opført nogle gange på teateret, og at det

var herfra, Heiberg lånte ideen med at bruge nationalsangens toner både til ouverturen og i slutningskoret i ”Elverhøj”.

Man kan da undre sig over, hvordan en præst i embedet havde tid til at digte og skrive i den mængde, som Søtoft gjorde det. Måske havde han samme formidable arbejdsevne som Grundtvig, eller måske var der ikke så meget at gøre for en præst! Dengang!

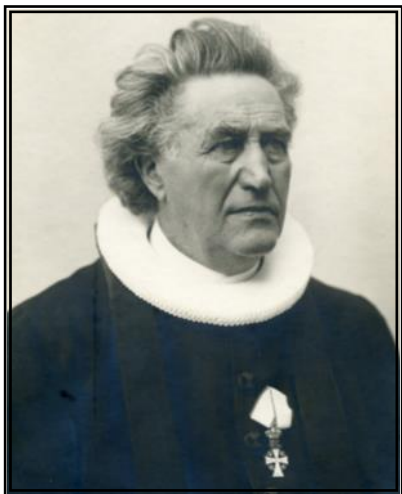
Biskop Mynster besøgte Søtoft i Øster Egesborg i 1841 og skriver i sin private dagbog om præsten, at han var et ”mislykket Geni” og om hans prædiken, at ”Hvad i øvrigt Indholdet var, skal jeg ikke kunne sige; nogle kristelige Ord, nogle moderne Anskuelser, uden Orden eller Tankegang; uendelig langt; foredraget ubehageligt og drævende”. Man må håbe, at da 51-årige præst blev skånet for at høre den dom.

Den sidste i rækken af præster, som har lagt navn til en vej i Præstmarken, er Th. Hansen. Han omtales aldrig som andet end Th. Hansen, men Th. dækker over navnet Theodor, og ikke Thomas.

Th. Hansen var født i 1858 i Jexen (nuværende Jeksen) i nærheden af Århus, blev student i 1878, og teologisk kandidat 1884. Efter en tid som hjælpepræst i Dannemarre og i Ring-

sted, kom han til Præstø i 1897, hvor han var præst til sin pensionering i 1927. Han døde i 1932.

Th. Hansen var i 1885 blevet gift med Metha Elisabeth Fischer fra Reykjavik, men allerede i 1898,

året efter han kom til Præstø, blev han enkemand, og i ægteskabet var der ingen børn. Alligevel omtales han alle vegne, som en rig, smuk, elegant enkemand. Munter og veltalende, engageret i både politik og historie. Musikalsk var han også. Sammen med sagfører Bang og hans hustru Misse og andre fra det bedre borgerskab spillede der musik i præsteboligen på Klosterbakken, hvad arkivet har et smukt foto af.

Han fik mange tillidsposter, var bestyrelsesmedlem i Sparekassen for Præstø og Omegn, Håndvær-

kerforeningen og Teknisk Skole i Præstø, kredsformand og repræsentant i fængselshjælpen og Højres kandidat ved folketingsvalget i Præstø 1906. Han var sjælen i Præstø Kirkes store restauration i 1905-08. Desuden var det på hans initiativ at skolevæsenet i Skibinge blev centraliseret og en moderne skole opført. I 1928 blev han udnævnt til Ridder af Dannebrog. Ikke nogen helt almindelig præst.

Hans største interesse var astronomien, hvor han var meget vidende. Han fik bygget et observatorium i forbindelse med præstegården på Klosterbakken, som dog, da træerne omkring præstegården i 1913 var blevet så høje, at de skyggede for hans observationer, måtte forlænges med 17 alen. I den anledning blev interesserede fra byen inviteret til at se i teleskopet, men det var overskyet den dag, så man måtte ”nøjes med at se på Skibinge kirke og andre Seværdigheder i Omegnen”, som det refereres i Præstø Avis d. 1. September.

Så dygtig og kendt var Th. Hansen i astronomikredse, at han i 1926 blev optaget som medlem af det franske ”Société Astronomique de France”. En kopi af det fine medlemsbrev opbevares på Præstø Lokalhistoriske Arkiv.

I god tid inden sin pensionering

byggede Th. Hansen den store røde bygning på Lindevej nr.34. Her var der, foruden fire lejligheder, et velindrettet observatorium med et fint teleskop. Kun 5 år fik han her til helt at hellige sig sin interesse. Efter hans død i 1932 overtog advokat Knudsen bygningen og observatoriet blev stillet til rådighed for de lokale skoler. Under besættelsen var tyskerne interesserede i at benytte huset til observationspost. Derfor skilte den rådsnare realskolebestyrer teleskopet ad og gemte det i kælderen bag ved brændslet. Efter krigen blev instrumentet solgt til Gladsaxe skole.

De øvrige veje på Præstemarken har almindelige navne som Lindevej, Engvej, Stadionvej og Egevej. Kunne man ikke finde flere interessante præster at opkalde de sidste veje efter?

Elsie Björklund

Kilder:

Dansk Biografisk Leksikon

Alm. Præstehistorie, S.V. Wiberg

Dansk Præste- og Sognehistorie. Paul Nødergaard. 1954

Præstø Avis 1. 9. 1913 og 24.12.1927

Astronomisk Tidsskrift, nr. 3, 1992. Artikel af Per Baner Darnell: Observatoriet i Præstø.

Bog anmeldelse:

Fra ”Foreningen Danske Folke-minder” har arkivet modtaget en lille, men spændende bog med den pudsige titel: ”Små kartofler til herskabet!” med undertitlen ”Fra køkkenpige på Jungshovedgaard til redaktørfrue i Holte”.

Den nu 107-årige Adelheid Nielsen (født Haagensen) har til Anne Mette Ahlgreen fortalt om sit liv med stor fortælleglæde og mange interessante historier, som ikke mindst for lokalhistorisk interesserede er en rigtig lækkerbissen.

Hun blev født på Fedgården på Feddet. Hendes forældre var svenskere, nærmest illegale indvandrere, som ikke kunne gifte

sig, da de manglede de fornødne papirer fra Sverige. Forældrene tjente som landarbejdere på herregårde her på egnen. Da Adelheid var 12 år gik moderen fra faderen og fik arbejde på Jungshovedgården under forpagter Boserup.

Adelheid gik i skole på Stenstrup skole (den gamle rytterskole), men kom efter konfirmationen ud at tjene som køkkenpige på Jungshovedgården.

Adelheid havde ambitioner, og det lykkedes hende med megen målbevidsthed, nøjsomhed, flid og en lille øko-

nomisk hjælp fra moderen at få en uddannelse som forskolelærerinde. Som sådan arbejdede hun, indtil hun som 30-årig blev gift med en mand, der på lignende vis havde arbejdet sig op, fra gartner til lærer til ordbogsredaktør.

Interesserede kan se bogen på Lokalarkivet, hvor den også kan bestilles. Den koster 130 kr. for ikke medlemmer af ”Foreningen Danmarks Folkeminder” (90 kr. for medlemmer)

Elsie Björklund

Danmarkshistorie set fra første parket

Sidder man på en bæk i Ugle-dige grusgrav, sidder man lige ved den gamle landevej mellem et par af landets tidligere vigtigste byer: Vordingborg, Roskilde og København. Da Jydske lov blev udarbejdet

Foto: Ove Rye Jørgensen

og underskrevet i marts 1241, må man formode, at der har været livlig færdsel af fornemme folk forbi grusgraven her. Jydske lov er den, der starter med ordene, *at med lov skal land*

bygges, men hvis vi var gode nok, var det ikke nødvendigt med megen lov, men den lov der gives, skal kunne forstås af alle. En god intention for alle lovskrivere.

Da Vordingborg længe var kongelig begravelsesplads, har man også herfra grusgraven kunnet se mange fornemme folk køre eller ride forbi.

I vinteren 1658, da den svenske kong Gustav Adolf var ved at besætte landet, sendte den danske regent en forhandlingsdelegation ud for møde svenskerne. De regnede med at møde dem på Langeland, men vinteren hjalp svenskerne. På landevejen et stykke nord for Vordingborg mødte danskerne 200 finske ryttere og en slæde. Dette kunne godt være sket på Ugledigevej. De hilste pænt på hinanden uden at give sig til kende. Først senere gik det op for danskerne, hvem de havde mødt, og hvor alvorlig situationen faktisk havde været. Det fortælles, at svenskekongen morede sig herligt over dette bluffnummer.

Den danske delegation må være blevet noget rystet over fredsbestemmelserne. Vi skulle afgive Skåne, Halland, og Blekinge samt Færøerne, Island og Norge i 30 år, 4000 soldater, nogle skibe og 1 million rigsdaler. For at skaffe disse mange penge

havde danskerne også brug for den sum penge, som borgmesteren i Vordingborg lå inde med. Svend Poulsen Gønge, senere Gøngenhøvdingen, blev pålagt at fragte disse penge gennem det besatte Sjælland til København. Men på den lille skovvej, lige ovre på den anden side af Ugledigesøen, var det ved at gå galt. Carril Etlar har i bogen "Gøngenhøvdingen" nøje beskrevet hændelserne med besøget i Kulsoens hus ved den anden ende af søen, fortalt om de svenske ryttere, der forfulgte slæden, og om hvordan den snarrådige Ib

Kulsoens hus på Lekkendevej, for enden af søen. Tegningen er fra bogen "Balle Lars og mordet i Ugledige 1858", af L.P.Poulsen i 1939

snittede rebet over, så pengetønden kunne rulle ned i søen. Når man går på skovvejen, kan man nemt forestille sig, hvordan det kunne være foregået.

Knap 100 år senere, altså omkring 1740, var den danske kong og Danmark kommet i så stor

pengenød, at kongen måtte gøre, som stat og kommuner gør nu, nemlig sælge fast ejendom og privatisere.

Vordingborg Rytterdistrikt, det vil sige næsten hele Sydsjælland, blev sat på auktion.

Kongen havde ganske vist nogle år tidligere givet Ugledige bort til anden side men senere fortrudt på grund af Uglediges herlighedsværdier og byttet den tilbage mod at aflevere nogle andre landsbyer, men det har man måske ikke snakket så meget om, når man har hentet grus her i gamle dage.

Lekkende med omliggende landsbyer og grusbakken i Ugledige blev købt af kammerherre Raben på Ålholm for 40,000 rigsdaler, *men* så fulgte der også 55 gårde, nogle kirker og en masse skov, i alt 333 tønder hartkorn med. (Hartkorns angivelse er en vurdering af jordens dyrkningsværdi)

Grev Raben havde i generationer 9 ”monterte” slotte; de kunne nemlig ikke nøjes med otte. Senere blev de splittet op ved salg, og nu er en ny godssamler ved at samle, ikke alene de gamle godser, men også almindelige bøndergårde omkring sig. Sådan gentager historien sig.

Da skovløberstedet (Skyttehuset) bagved grusgraven blev solgt i

1990'erne, fulgte grusgraven med. Man glemte bare, at Ugledige i generationer havde vundet hævde på den som byjord. Det medførte nogle meget dramatiske optrin med ryttere, der forsvarede deres ret, og en ny ejer der forsvarede sin ejendomsret. En rets-sag afgjorde, at den ældste del af grusgraven blev bevaret som fælles jord, men det sidst udgravede måtte følge hushandelen.

Nu er det beboerforeningen, der administrerer grusgraven. De bænkeborde, der står her om sommeren, må lækkes fast; de jyske lovfædre havde ret. *Enhver vil ikke nøjes med sit eget.*

På grund af Uglediges meget centrale beliggenhed blev der engang lidt oppe ad bakken bygget et grundmuret tinghus i stedet for det mere afsides på Jungshoved.

Lige omkring år 1800 blev der voldsom aktivitet i grusgraven i forbindelse med udflytningen af gårde fra landsbyerne. Der blev hentet mange læs grus her.

En aften i september måned 1858 lød der pludselig et skud i byen. Der havde været et andendags begravelsesgilde, og da gårdmandsenken, Anne Marie Hem-

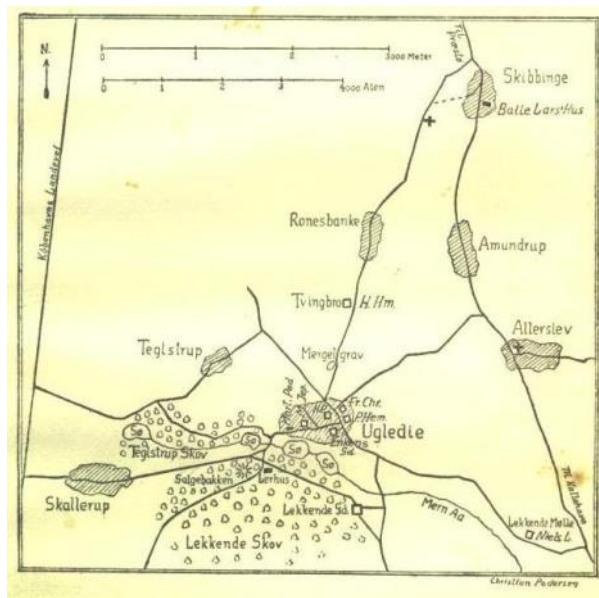
mingsdatter, lige var kommet hjem derfra og var ved at klæde sig af for at gå i seng, blev hun dræbt af et skud, som kom fra vinduet. Hendes stedsøn, der skulle arve gården efter hende, blev mistænkt, men da der var spindelvæv i hans bøsse, så det

en dør i sit lejede hus. Det gav et års forbedringshus. Nu ville vi vel nok i dag sige, at det var husejeren, der skulle dømmes for manglende vedligehold. Balle Lars blev rå. Han kunne lejes til at brænde en gård af, og han satte efterhånden taksten til 100 rigs-

Ugledige omkring 1860

Enkens gård har ligget på hjørnet af Ugledigevej og Lydehøjvej. I dag ligger Ugledige gamle skole på stedet.

Tegningen er fra bogen "Balle Lars og mordet i Ugledige 1858", af L.P.Poulsen i 1939

var ikke den, der var blevet brugt.

Hvem kunne det så være? I første omgang tænkte ingen på Lars Nielsen, en suspekt person, der var født i 1820 i landsbyen Balle og derfor blev kaldt "Balle Lars". Hans første "grove" forbrydelse var, at han som nygift stjal en vognfjæl til at reparere

daler.

Men først da Balle Lars, efter en fugtig frokost hos sin svoger, taler over sig og fortæller, at det var ham, der havde skudt enken, går svogeren til politiet, og Balle Lars bliver anholdt.

Først efter mange forhør går Balle Lars endelig til bekendelse og fortæller samtidig om andre forbrydelser og gårdbrande, han

Arrestanten *Lars Nielsen Balle*

cfr. Arrestprotocollen pag. 49

Datum d. 6^e August Mar 1860

Ved Visitationen af denne Arrestant foresandtes hos ham

*1 Trøje 1 par Bukser 1 Vest 1 Hue 1 Tørklæde
1 par Støvler 12 Rigsdaler*

hvilke Effecter tages i Bevaring.

Mig forelæst.

Et Bitterligbed

Hortsmann

Arrestprotocollen findes i dag som kopi på Præstø Lokalkonvalescenthospitals arkiv og originalprotocollen opbevares på Rigsarkivet. Vi har prøvet at tyde hvilke effekter Balle Lars havde med til arresten: 1 Trøje, 1 par Bukser, 1 Vest, 1 Hue, 1 Tørklæde, 1 par Støvler, Sedler (sandsynligvis penge) og 12 Rigsdaler

havde været med til.

Jo mere politiet undersøgte på egnen, jo værre blev det.

Fire måneder efter sad 7 mennesker i Præstø arrest. Balle Lars kunne ikke holde styr på alle forklaringerne. Han tilstod mordet, men i højesteret trak han tilståelsen tilbage.

Men både Balle-Lars og enkens stedsøn blev alligevel dømt til *deres hals at miste og hovederne sat på en stage*.

Pastor Gjellebøl blev bedt om at forberede arrestanterne til døden og om muligt få dem til at angre. Han forsøgte i 2 måneder, men måtte til sidst konstatere, at det havde været "*Spildte Guds ord på Balle-Lars*", nogle ord som er blevet et berømt mundheld.

Dommen blev for både Balle-Lars og stedsønnen senere ændret til, at stedsønnen fik lov at beholde hovedet, og Balle Lars slap for at få hovedet sat på en stage.

Den 16. oktober 1860 om morgenen, for 150 år siden, var der voldsom trafik her forbi. Balle-Lars blev ført forbi grusgraven til galgebakken oppe i skoven. Der kom 3-4000 mennesker for at overvære en af de sidste offentlige henrettelser i denne del af

Galgebakken :Ugledigevej mod Vordingborg efter porten. Foto Ove Rye Jørgensen

landet.

Af nyere Danmarks historie man har kunnet se herfra er, at:

- Der kom velstand til landet. Det fattige husmandssted på bakken er blevet til en blomstrende planteskole med salg af luksusplanter, og de lidt triste huse i byen er i dag blevet til attraktive boliger.

ger.

- Vandstanden i søerne er hævet omkring 1½ meter som led i et EU støttet naturgenopretningsprojekt. Og her er sat borde og informationstavle op, så vi har noget at bruge vores fritid til.

- Oppe i skoven er skiltet med **Præstø kommune** forsvundet. Stedet her regeres igen som i Kong Valdemars tid fra Vordingborg.

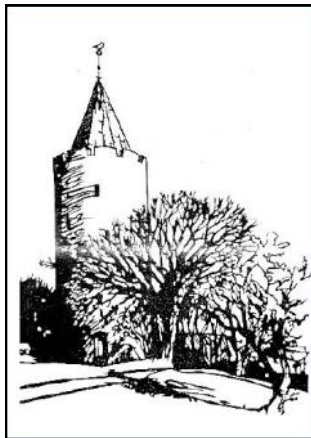
Knud Skovbæk.

Redaktionen har med Knuds accept tilladt sig at rette i visse passager, men helt med respekt for den oprindelige tekst, der er skrevet til en sammenkomst i Ugledige grusgrav hvor Knud fortalte

Visen om Balle-Lars

Visen findes i Dansk Folkemindesamling

Melodi ukendt

Sommernattens Mørke stiger
dagen vexled' skjønt og blidt
hen ad landeveien sniger
Sig en skummel mørk Bandit
Bøssen gynger paa hans Ryg
Mørket gjør ham ganske tryg

Balle-Lars (saa kaldtes Manden)
Sniger frem sig uforsagt
Han har solgt sin Sjæl til fanden
Satan har ham i sin Magt
Snart fuldender han sin Tour
og han lægger sig paa Luur

See! Bondens Huus histinde
Færdig til at gaae i Seng
Staar en gammel mødig Qvinde
Taler med en lille Dreng
Barnet fjerner sig, min Gud!

Gjennem Natten lød et Skud

Konen falder, Barnet græder
Skurken fly'er på snelle Fod
Han har mistet Livets Glæder
hvor han seer, der er kun Blod,
Morder kan paa Dommens Dag
Du forsvare denne sag?

Han bli'r grebet, og sin Brøde
enedlig bekjender han
han begræder høit den Døde,
Ønsker at han ændre kan
denne fæle skumle Daad
Og fortvivler i sin Graad

Tvende Aar er alt forgangen
Han bli'r lige fræk og kry
Djævelen har fristet Fangen
I hans fængsel vist paany
Thi han svoer; "Ved Himmerig!
Jeg er ganske Brødefri"
Og en Stemme ham forkynder
(Med en Røst lig Tordenskrald:)
"Morder! Røver! Tyv og Synder,
Helved venter med sin Qval.
Beed du Synder, beed o! beed,
Ellers faar du aldrig Fred"

Ja, han sagde end, den Frække,
til den hele store Flok:
"Aldrig, aldrig vil jeg lægge
Hovedet paa denne Blok"
Men den Snak dog intet hjalp,
Lars han knæled', Hoe'det faldt

Fromme Læser! Saadan maatte
Denne skumle Morder døe,
landets Lov han overtrådte,
Og sin Pagt med Herren brød.

Fromme Læser! Lad dig ei
lede bort fra Dydens vei.
*I Lokalhistorisk arkiv ligger en
100-år gammel stilebog, hvori
ejereren, eller vel snarere ejerin-
den, har nedskrevet de gække-
vers, hun kendte. Her er nogle
af dem:*

Du kender mig Du lille,
Og jeg vil blot Dig drille.
Se til og find mig ud,
Men kan Du ikke gætte,
Hvem der har sendt dig dette,
Er du min Gæk til næste Aar,
Og Æg til Paaske, jeg da faar.

Nu kommer forarsfeen
Med blege Blomster i Haar
Solen spiller paa Sneen,
Den sender os tidlig Vaar.
Rimen nu dine Lokker
Pudrer saa smukt, o læg

Gækkevers

Mærke til Vinterens Klokker
Modtag venlig en Gæk

Ha, ha, ha, nu maa jeg lee
Lille Ven, nu skal Du see,
At jeg Dig dog narret fik
Før Gækken rent gik væk.
Og nu er du min Gæk
Til Sommeren med Ære.

Vintergæk, sommernar
Vaarens første Gave,
Den lille Blomst

Som Jorden bærer
Skal min Veninde have

Frøken, vredes ikke,
Deres hulde Blikke,
Har bedaaret mig.
Tag min ringe Gave,
Gæk fra Vinterhave
Og forglem mig ej

Jeg fødtes just i Valby,
Og bor i København,
Min Fader hedder Ingen,
Og jeg har samme Navn.
Min Søster hedder Dorthé,
Men hun er altid borte,
Min Hund, han hedder Kvæk.
Og den er altid væk.
Min Ven, han hedder Gæk,
Og det er Dig, ----o --Skræk.
Kan Du nu ellers gætte,
Hvem der har sendt Dig dette.

Ham den søde
Krøllede Jøde
Er jo Din Flamme,
Bliv hans Madamme.
Tag ham i Vaar,
Men naar Du Faar
Manden i Tale, da, o Skræk,
Ser Du, han er som Du, en Gæk.

Jeg sender Dig en Gave,
En gæk her fra min Have.
En yndig Blomsterbrud.
Den er hvid, som Du er blød,
Den er rød, som du er sød.

Hvis modtageren kunne gætte,
hvem der havde sendt gækkebre-

vet, sendtes et vers tilbage:

Svar paa Versene:

Hvem skulde ane at Du skrev,
Saadan et dejligt Gækkebrev,
Du selv som er saa stor en Gæk,
Det var af Dig et pudsigt Træk,
Men nu til Straf, Du ogsaa faar
Lov til at være min Gæk iaar.
Mit Navn kan jeg ikke sige Dig,
For Posten har glemt at døbe
mig.

Du skriver kønt
Og klart endskønt,
Du Gækken var i Brevet.
Pas paa, min Ven,
Naar Du igjen,
Har faaet noget skrevet,
At Haanden ikke røber Dig,
Tag atter Gækken, tag den hjem.

En Dag et Brev, der kom til mig,
Jeg tror Du vist, det kom fra Dig.
Thi af dets Indhold, mon jeg faa
Den Tankemaade og forstaa,
At andre ej det kunde være,
Som har bevist mig denne Ære,
Til Gjengjæld her jeg sender Dig,
En Blomst, der er så nydelig

Du troede vist ikke
At jeg kunde gætte,
Paa Aanden og Haanden
Og Brevets Form
At Du var den eneste,
Og rette, der skrev.
Men nu er Du tagen med Storm,

Og nu maa Du bøde
Et kys og to Paaskeæg, helst
bløde.

Mødet blev afviklet på Præstø
bibliotek d. 22.februar 2007

Årsberetning

I årets løb har der været tilgang
af 3 nye medarbejdere, hvilket
er rigtigt godt for arkivet.

Der har været en god kommuni-
kation mellem de 7 arkiver i
”Ny Vordingborg” kommune
og jeg forventer derfor at vi alle
vil være parate til at kunne sam-
arbejde i den nye storkommune.

Vores nye arkivsystem, ARKI-
BAS 4 startede op i den sidste
del af 2006. Vi fik stor hjælp
fra Nordea og Møns Bank til at
gøre dette muligt, de sponsere-
de med hhv. 4.000kr og
2.500kr.

Pladsmangel kom til arkivet
sidst på året med
Toxværds og Jacobsens’s arki-
valier. Det er ikke så nemt at
løse, men vores Kultur- og fri-
tidschef Pia Dahl, tog godt
imod vores ansøgning og hjalp
os med at finde en nødløsning.

Mit ønske for arkivet i 2007 er,
at vi kan finde en løsning på
vores plads/udviklings- proble-
mer.

Efter beretningen fremlagde Ole Fog regnskabet for 2006. Der var et mindre underskud for året, men vi har stadig glæde af de indkomster vi får fra salg af ”Vækst og idyl” samt Præstø i 1900-tallet og julekortene.

Programpunktet for årsmødet var i år ”Arkivernes historie” ved Geert Nielsen, Langebæk Lokalhistoriske Arkiv.

Samtidig havde vi lejlighed til at hilse på vores nye Arkivkonsulent og arkivleder Marianne Rikken Raasted.

Trods en kold og glat vinteraften havde vi et godt fremmøde.

Lis Rathsach

Årsmødet i arkivet

Årsmødet i

arkivet

Foto: Ove Rye Jørgensen